

Ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelma 2026-2028

Ikäystävällisessä kunnassa on huomioitu ikääntyvän väestön tarpeet arjessa, asumisessa, palveluissa ja ympäristössä. Ikääntyvä väestö huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja päätöksenteossa. Jokainen voi elää turvallista ja ihmisarvoista elämää kaikissa elämänvaiheissa.

Sisältö

1. Johdanto

- ❖ Toimintaa ohjaavat lait, ohjelmat ja suunnitelmat
- ❖ Käsitteistöä

2. Mitä ikääntymisestä ajatellaan?

3. Asiakirjan tavoitteet

4. Ikääntyvä väestö Juuassa

5. Ikääntyvien huomiointi Juuan kunnan palveluissa

6. Ikääntyville suunnatut hyvinvointialueen palvelut

7. Tavoitteet, toimenpide-ehdotukset, vastuutahot

8. Erityisryhmien neuvosto ja paikallinen järjestötoiminta

9. Tiedonsaanti

10. Lähteet

1. JOHDANTO

Toimintaa ohjaavat lait, ohjelmat ja suunnitelmat

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista (980/2012) säädetään kunnan ja hyvinvointialueen velvollisuuksista.

Lain tarkoituksena on:

1. Tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista;
2. Parantaa ikääntyneen väestön mahdollisuutta osallistua elinoloihinsa vaikuttavien päätösten valmisteluun ja tarvitsemiensa palvelujen kehittämiseen kunnassa ja hyvinvointialueella; (8.7.2022/604)
3. Parantaa iäkkään henkilön mahdollisuutta saada laadukkaita sosiaali- ja terveystalvuluja sekä ohjausta muiden tarjolla olevien palvelujen käyttöön yksilöllisten tarpeittensa mukaisesti ja riittävän ajoissa silloin, kun hänen heikentynyt toimintakykynsä sitä edellyttää; sekä
4. Vahvistaa iäkkään henkilön mahdollisuutta vaikuttaa hänelle järjestettävien sosiaali- ja terveystalvulujen sisältöön ja toteuttamistapaan sekä osaltaan päättää niitä koskevista valinnoista.

Kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Tämä ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelma tarkentaa jo aiemmin hyväksyttyä hyvinvointisuunnitelmaa.

Ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelma on valmisteltu viranhaltijatyönä, yhteistyössä Juuan kunnan erityisryhmien neuvoston kanssa.

Kommentteja on pyydetty Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelta sekä Juuan kunnan eri toimijoilta.

1. JOHDANTO

Toimintaa ohjaavat lait, ohjelmat ja suunnitelmat

Suomessa on varauduttu ikääntymiseen laatimalla kansallinen ikäohjelma 2020-2030, luettavissa [Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030](#)

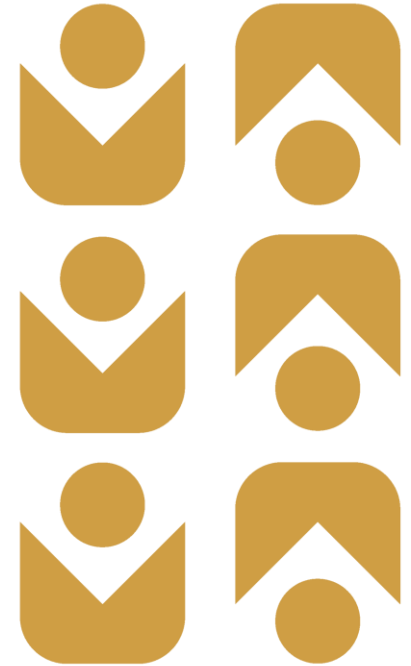
Kansallisessa ikäohjelmassa on nostettu esiin seuraavia huomioita:

- ❖ Iäkkäät ovat toimintakykyisiä pidempään
- ❖ Ikääntyvien työikäisten toimintakyky on parantunut ja työurat ovat pidentyneet, erityisesti ikäihmisten palveluissa
- ❖ Teknologia, tekoäly ja robotiikka ovat lisänneet hyvinvointia
- ❖ Vapaaehtoistyöllä on vakiintunut asema ikääntyvässä yhteiskunnassa
- ❖ Asuminen ja asuinympäristöt ovat ikäystävällisiä
- ❖ Palvelut toteutetaan sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävällä tavalla

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen suunnitelmassa ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseksi vuosille 2023-2026 on valittu seuraavat strategiset painopisteet:

- ❖ Toimintakykyisenä arjessa
- ❖ Yksinäisyyden vähentäminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääntyminen
- ❖ Elintapaohjaus kaikkien saatavilla
- ❖ Alueellisella yhteistyöllä parannetaan ikääntyneiden hyvinvointia
- ❖ Digi- ja teknologiataitojen tukeminen
- ❖ Riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut oikea-aikaisesti oikeassa paikassa

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen suunnitelma ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseksi vuosille 2023–2026 luettavissa [Suunnitelma ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseksi](#)

1. JOHDANTO

Käsitteistöä

IKÄYSTÄVÄLLISYYS

Ikäystävällisyydellä viitataan usein kuntaan tai muuhun asuinympäristöön.

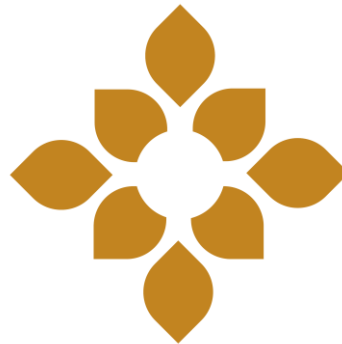
Ikäystävällisessä kunnassa iäkkäiden asukkaiden toiveita ja tarpeita kuunnellaan, jotta heillä on mahdollisuus omannäköiseen elämään.

Ikäystävällisessä kunnassa tiedostetaan, että suurin osa iäkkäiden ihmisten käyttämistä palveluista on muita kuin sosiaali- ja terveyspalveluja.

IKÄÄNTYMISEEN VARAUTUMINEN

Ikääntymiseen varautumisella tarkoitetaan kuntien ja hyvinvointialueiden väestön ikääntymiseen liittyvien tarpeiden seuraamista ja niihin vastaamista ennakoiden tulevaisuuden tarpeet.

Ikääntyvän väestön asumiseen varautuminen on keskeistä sekä kunnan että iäkkään itsensä varautumisena.

IKÄÄNTYNYT VÄESTÖ

Laissa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista ikääntyvällä väestöllä tarkoitetaan vanhuuseläkkeeseen oikeuttavassa iässä olevaa väestöä (eli keskimäärin 65-vuotta täyttäneitä).

Ikääntyneistä puhuttaessa määritelmä kuitenkin vaihtelee. Vanhustyön keskusliiton tekemän tutkimuksen mukaan vastaajien mielestä vanhuus alkaa keskimäärin 68-vuotiaana.

Tässä asiakirjassa ikääntyvällä tarkoitetaan 65-vuotta täyttäneitä ja siitä vanhempia.

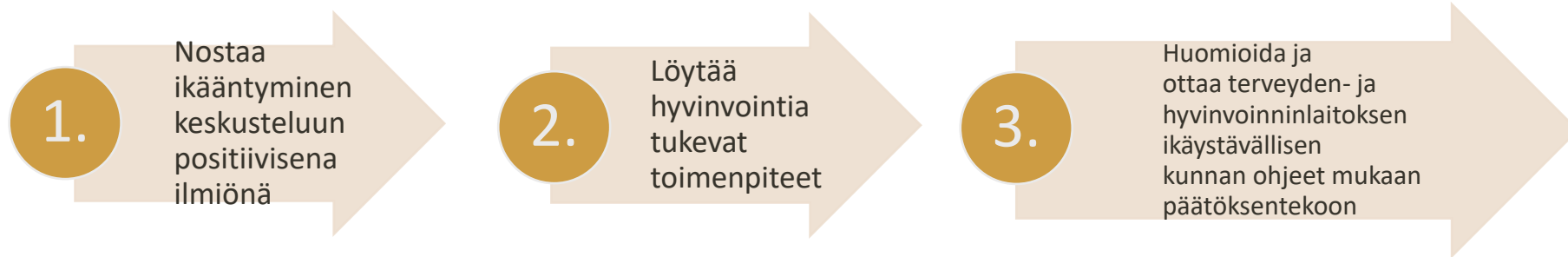
2. Mitä ikääntymisestä ajatellaan?

Vanhustyön keskusliiton vuonna 2022 toteutetun "mitä suomalaiset ajattelevat vanhuudesta ja vanhenemisesta" kyselytutkimuksen keskeisiä havaintoja olivat seuraavat:

- ❖ Suomalaiset suhtautuvat vanhuuteen pääosin myönteisesti – mitä vanhempi vastaaja, sitä myönteisempi suhtautuminen omaan vanhuuteen on.
- ❖ Vaikka yksilötason suhtautuminen vanhenemiseen on myönteistä, moni kokee yhteiskunnassa suhtautumisen vanhuuteen olevan kielteisempää. Moni näkee, että iäkkäät ihmiset eivät tule kuulluiksi tai heitä syrjitään. Ongelmia nähdään erityisesti peruspalveluissa sekä poliittisessa päätöksenteossa.
- ❖ Vanhustyöhön liitettävät mielikuvat ovat hyvin kriittisiä, eikä se houkuttele etenkaan nuorempia ikäluokkia tai opiskelijoita. Työ nähdään fyysisesti ja henkisesti raskaana, kiireisenä, huonosti resursoituna, mutta tärkeänä.
- ❖ Hyvän vanhuuden kulmakiviä ovat perhe ja läheiset, terveys, toimeentulo, harrastusmahdollisuudet ja turvallisuus.

3. Asiakirjan tavoitteet

Antaa ymmärrystä ikäystävällisen kunnan toiminnasta:

Palvelut lähelle ikäihmisiä

- ❖ Palveluita on riittävästi ja ne ovat ikäihmisille eri tavoin saavutettavissa (esimerkiksi digitaaliset tai fyysiset palvelut)
- ❖ Palvelut muodostavat toimivan kokonaisuuden

Asunnot ja ympäristöt esteettömiksi

- ❖ Tiedetään mitä iäkkäät toivovat ja tarvitsevat
- ❖ Huomioidaan esteettömyys suunnittelun alusta asti
- ❖ Ylläpidetään ympäristöä iäkäsi liikkuja mielessä pitäen
- ❖ Tuetaan yhteisöllisten asumisen ratkaisujen syntymistä

Kunta vireäksi ja yhteisölliseksi

- ❖ Varmistetaan, että asukkailla on tilat ja tavat kohdata
- ❖ Iäkkäillä on mahdollisuus harrastaa ja opiskella
- ❖ Kansalaisjärjestöillä on edellytykset toimia
- ❖ Päätöksenteossa kuunnellaan iäkkäitä ja huomioidaan vaikutukset ikäihmisiin

4. Ikääntyvä väestö Juuassa

Ikääntyneiden määrä Juuassa lisääntyy

- ❖ Juuassa yli 75-vuotiaista lähes puolet ovat yksinasuvia
- ❖ Omaishoidon tukea 75-vuotta täyttäneistä saa Juuassa noin 7% vastaavanikäisistä, mikä on hieman maakunnan tasoa enemmän
- ❖ Vuoden 2024 aikana Juuan väkiluku oli 4160 henkilöä. Kuntalaisista yli 64-vuotiaita oli 42 %.

Kaatumisten ehkäisyn eteen tehty monialaista työtä ja kaatumiset pitkän ajan seurannassa ovat vähentyneet

- ❖ Juuassa kaatumiset ovat kuitenkin viimeisimmässä mittauksissa hieman nousussa, mutta maakunnallisesti Juuan tilanne on parhaimmista

Maakunnan tasolla terveyden kannalta liian vähän liikkuvien yli 65-vuotiaiden määrä on nousussa

- ❖ Reilusti yli puolet yli 65-vuotiaiden Ikäryhmästä liikkuu liian vähän
- ❖ Matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen on perusteltua myös yli 65-vuotiaille

5. Ikääntyneiden huomiointi Juuan kunnan palveluissa

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston kursseista eläkeläiset saavat 20 % alennuksen. Senioriväestölle on varattu kansalaisopiston kursseihin lukuvuodelle 2025-2026 opintoseteleitä yhteensä 95 kappaletta, yhden opintosetelin arvo on 20 euroa ja yksi henkilö voi saada yhden opintosetelin.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vaara-kirjastoissa kiinnitetään erityistä huomioita esteettömyyteen ja saavutettavuuteen [Kotipalvelu ja esteetön kirjasto](#) | [Vaara-kirjastot \(finna.fi\)](#)

Juuan kunnan kirjastossa esteettömyys on huomioitu erityisen hyvin.

Runsas kulttuuritapahtumien tarjonta, jossa huomioitu eri ikäiset kuntalaiset.

Liikuntapalvelut

Tarjotaan ikääntyville kohdennettuja ja erilaisia liikunnan mahdollisuuksia.

Osallistutaan liikunnallisiin ikääntyneille kohdistettaviin tempauksiin ja hankkeisiin mahdollisuuksien mukaan.

Kuntosalilla alennettuun hintaan ovat oikeutettuja omaishoitajat, eläkeläiset ja EU:n vammaiskortin omaavat. EU:n vammaiskortin A-merkinnällä avustaja maksutta.

Hallintopalvelut

Vaaleihin liittyvät asiat: kotiaänestys, ennakkoäänestys kylätaloilla sekä kimppakyydin järjestäminen.

Kuntarakennepalvelut

Tiestön hoidossa pyritään huomioimaan ikääntyneiden omatoimisen liikunnan edistäminen. Esimerkiksi valaistuksella, aurauksella, liukkauden estolla ja taukopenkkien avulla mahdollistetaan omatoimista liikkumista.

Joukkoliikennepalvelut

Kunta tarjoaa kimppakyydin mahdollisuutta [Juuan kunnan kimppakyyti 1.8.2025-31.7.2026](#)

Kolmas sektori

Juuassa on erittäin vireää yhdistystoimintaa ikääntyville. Esimerkiksi kohtaamispaikka Ellinkulma on vakiinnuttanut paikkansa kylän keskustassa matalan kynnyksen kohtaamispaikkana. Ellinkulma on yksi niistä paikoista, joissa eri yhdistykset järjestävät toimintaa.

6. Ikääntyville suunnatut hyvinvointialueen palvelut

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue vastaa ikääntyneiden sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä, palvelut nähtävissä

[Ikääntyneiden palvelut - siunsote.fi](https://siunsote.fi)

Seniorineuvonta Ankkurista saa palveluohjausta puhelimitse numerosta 013 330 2890

- ❖ Yhteydenotot maantaista perjantaihin klo 8-16
- ❖ Yhteydenotot voivat koskea esimerkiksi ikääntyneiden palveluita, harrastus- ja virkistystoimintaa sekä taloudellisia etuuksia

Pohjois-Karjalan hyte-ohjelma

Indikaattorit

Kunnat

- 55 Vähimmäistietosisällön mukaiset indikaattorit
- 15 HYTE-kerroin: prosessi-indikaattorit
- 6 HYTE-kerroin: tulosindikaattorit

Hyvinvointialue

- 84 Vähimmäistietosisällön mukaiset indikaattorit
- 8 HYTE-kerroin: prosessi-indikaattorit
- 5 HYTE-kerroin: tulosindikaattorit

Pohjois-Karjalan hyte-ohjelmassa on määritelty yhteiset painopistealueet ja tavoitteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Kunnat suunnittelevat omat toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

Juuan kunnan ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä esitellään seuraavalla dialla.

7. Juuan kunnan ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelman tavoitteet, toimenpide-ehdotukset, vastuutahot

Pohjois-Karjalan hyte ohjelman painopiste	Tavoite	Toimenpide-ehdotus	Vastuutaho
Hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat	Tehdään yhteistyötä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa ja osallistutaan resurssien mukaan yhteisiin hankkeisiin	Terveysten edistämisen määräraha haku Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle, Juuka kumppanina. Hanke kohdistuu iäkkäiden sekä omaishoitajien toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseen ja hankkeella tuetaan iäkkäiden hyvinvointia ja terveyttä lisäämällä ja uudistamalla toimintakykyä tukevaa ryhmämuotoista toimintaa	Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Juuan kunta, hyvinvointipalvelut
	Kiinnitetään huomioita ikääntyneiden ravitsemustilaan	Annetaan ravitsemusohjausta liikuntapalvelujen elintapaohjauksen kautta. Järjestetään erilaisia ravitsemukseen liittyviä tapahtumia/webinaareja	Juuan kunta, liikuntapalvelut Kolmas sektori
Osallisuus ja yhteisöllisyys	Vahvistetaan ulkoiluystävä- ja vertaisohjaajatoimintaa	Tehdään suunnitelma ulkoiluystävien- ja vertaisohjaajien kouluttamiselle ja koordinoinnille, apuna Voimaa vanhuuteen -ohjelma	Juuan kunta, vapaa-aikapalvelut Juuan Vanhustentaloyhdistys ry Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Ikäinstituutti
Osallisuus ja yhteisöllisyys	Vapaaehtoisten toimijoiden sekä yhteistyön vahvistaminen	Voimaa vanhuuteen -ohjelma ARVI – Arvokas arki ikämiehille -hanke	Pohjois-Karjalan hyvinvointialue Juuan kunta, hyvinvointipalvelut Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistys
Osallisuus ja yhteisöllisyys	Juuan kunta osallistuu ikäihmisille suunnattuihin kampanjoihin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Vapaa-aikapalveluissa seurataan ja toteutetaan aktiivisesti ikäihmisille suunnattuja kampanjoita	Juuan kunta, vapaa-aikapalvelut Kolmas sektori
Turvallinen arki ja ympäristö	Turvataan virkeä kohtaamispaikkatoiminta ikääntyvälle väestölle	Ellinkulman tilojen toimivuuden varmistaminen	Juuan kunta Juuan Vanhustentaloyhdistys ry
Turvallinen arki ja ympäristö	Huomioidaan rakentamisessa ja korjauksissa ikääntyvän väestön lisääntyvä määrä ja erityistarpeet	Uudet suunnitelmat tuodaan tietoon erityisryhmien neuvostojen kokouksiin, erityisryhmien neuvosto kommentoi ja antaa tarvittaessa lausuntoja.	Juuan kunta, kuntarakennepalvelut Juuan kunta, hyvinvointipalvelut

8. Erityisryhmien neuvosto ja paikallinen järjestötoiminta

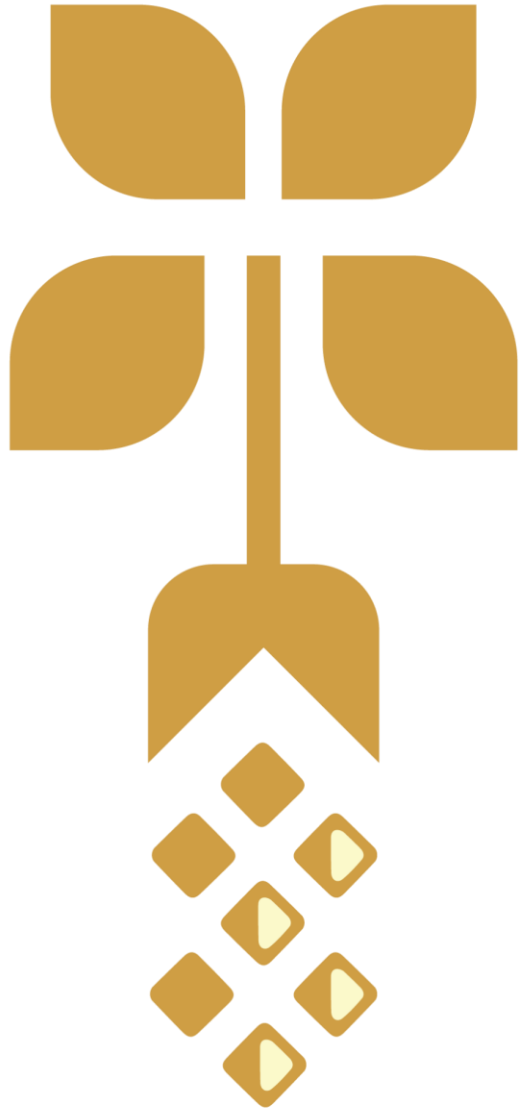
- ❖ Juuan kunnassa toimii vaikuttamistoimielimenä erityisryhmien neuvosto. Erityisryhmien neuvoston kausi kestää kaksi vuotta.
- ❖ Erityisryhmien neuvoston jäsenet koostuvat eri järjestöjen edustajista
 - ❖ Jäseniä haetaan pyytämällä nimeämisehdotuksia eri yhdistyksiä
- ❖ Juuassa toimii myös useita aktiivisia järjestöjä, järjestötoimijoita voi etsiä täältä [Kylät ja yhdistykset - juuka.fi](https://www.kylatjalyhdistykset-juuka.fi)
- ❖ Tietoa Juuan alueen tapahtumista ja muista toiminnoista on saatavilla [Lähellä.fi](https://www.lahella.fi) sekä [Etusivu – Miunhyvinvointi](https://www.etusivu-miunhyvinvointi.fi) -sivustoilta. Sivustoilta tehdään nostoja Juuan kunnan internet-sivuille sekä sosiaalisen median kanaviin.

9. Tiedonsaanti

- ❖ Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen ikääntyneiden palveluiden kuvaukset löytyvät internetistä [Ikääntyneiden palvelut - siunsote.fi](https://siunsote.fi)
- ❖ Juuan kunnan erityisryhmien neuvoston kokousten asialistat (ennen kokousta) sekä muistiot (kokousten jälkeen) löytyvät internetistä [Dynasty tietopalvelu : Juuan kunta \(pohjoiskarjala.net\)](https://pohjoiskarjala.net)
- ❖ Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vanhusneuvoston asialistat (ennen kokousta) sekä pöytäkirjat (kokousten jälkeen) löytyvät internetistä [Dynasty tietopalvelu : Pohjois-Karjalan hyvinvointialue - Siun sote \(pohjoiskarjala.net\)](https://pohjoiskarjala.net)

10. Lähteet

- [Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030](#)
- [Suunnitelma ikääntyneiden toimintakyvyn edistämiseksi \(pohjoiskarjala.net\)](#)
- [Ikääntyneiden palvelut - Siun sote](#)
- [Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn... 980/2012 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX[®]](#)
- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä | 612/2021 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
- [lääkkäiden hyvinvointi kunnassa – THL](#)
- [Vanhustyön Keskusliitto Mitä suomalaiset ajattelevat vanhuudesta ja vanhenemisesta? Kyselytutkimuksen tulokset](#)
- [Vireyttä seniorivuosiin – ikääntyneiden ruokasuositus](#)
- [Kuntien avainluvut | Tilastokeskus](#)